



12.12.2019

Kokousaika Torstai 12.12.2019 16:00 - 17:45

Kokouspaikka Toinen linja 7, 5. krs. nh. Kisko

Läsnä

Jäsenet

Suoranta, Anu	varapuheenjohtaja
Hillman, Perttu	
Karhu, Jessica	
Loman, Stefan	saapui 16:04, poissa: 208 §
Luoma, Tuomo	
Sivonen, Sameli	saapui 16:16, poissa: 208 §
Stranius, Leo	
Sutton, Kirsi Maria	

Muut

Jurva, Toni	yksikön johtaja
Kuukankorpi, Arttu	yksikön johtaja
Lehmuskoski, Ville	toimitusjohtaja
Lumijärvi, Petri	yksikön johtaja
Lähdetie, Artturi	yksikön johtaja
Päivärinta, Ari	taloussuunnittelupäällikkö
	saapui 16:03, poistui 16:58, paikalla: 209 §
Norrena, Elina	viestintäpäällikkö
Mutka, Rain	hallintopäällikkö

Puheenjohtaja

Anu Suoranta 208-219 §

Esittelijät

Ville Lehmuskoski	toimitusjohtaja 208-209 §
Artturi Lähdetie	yksikön johtaja 210-217 §
Petri Lumijärvi	yksikön johtaja 218-219 §

Pöytäkirjanpitäjä

Rain Mutka hallintopäällikkö



12.12.2019

---

208-219 §



12.12.2019

---

§	Asia	
208	Asia/1	Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta
209	Asia/2	HKL:n vuoden 2020 tulosbudjetin hyväksyminen
210	Asia/3	Kaukolämpöjohtojen siirtotyöt Raide-Jokeri-projektin Espoon kaupungin alueella
211	Asia/4	M200-metrojunayksiköiden ohjaus- ja tietoliikennejärjestelmien hankinta
212	Asia/5	Hankinta, raitiotien ja metron sähkökonsultointi vuosina 2020 - 2024, puitejärjestely
213	Asia/6	M100-metrojunien peruskorjauksen hankesuunnitelman korottaminen
214	Asia/7	Töölön raitiovaunuvarikon raiteiden uusimisen ja lattiarakenteiden kunnostamisen hankesuunnitelman korottaminen
215	Asia/8	Herttoniemen metroaseman kannen vesieristeen uusiminen, hankesuunnitelma
216	Asia/9	M100- ja M200-metrojunien peruskorjauksen lisätöiden tilaaminen
217	Asia/10	Hankesuunnitelma, väliaikainen bussiterminaali, Herttoniemen metroasema
218	Asia/12	Ilmoitusasiat
219	Asia/11	Hankinta, raitiotieradan kielisovitukset, liikenneliikelaitos



## § 208

### Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

#### Päätös

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi. Samalla liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti valita pöytäkirjantarkastajiksi jäsenet Luoman ja Karhun sekä varatarkastajiksi jäsenet Hillmanin ja Suttonin.

Esittelijä

toimitusjohtaja  
Ville Lehmuskoski

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

#### Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

toimitusjohtaja  
Ville Lehmuskoski

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano



12.12.2019

Asia/2

## § 209 HKL:n vuoden 2020 tulosbudjetin hyväksyminen

HEL 2019-012405 T 02 02 00

### Päätös

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta päätti hyväksyä liikennelaitoksen vuoden 2020 tulosbudjetin.

### Käsittely

Johtokunta päätti, että HKL:n tuloskorttia täydennetään seuraavalla kirjauksella:

Kaukolämmön ekosertifioinnista HSL:n ja Helen Oy:n kanssa sovitaan vuoden 2020 aikana.

### Esittelijä

toimitusjohtaja  
Ville Lehmuskoski

### Lisätiedot

Ari Päivärinta, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 78433  
ari.paivarinta(a)hel.fi  
Ville Lehmuskoski, toimitusjohtaja, puhelin: 310 35091  
ville.lehmuskoski(a)hel.fi

### Liitteet

1 HKL Tulosbudjetti 2020\_johtokunta\_12.12.2019

### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

### Otteet

Ote	Otteen liitteet
Taloussuunnittelupäällikkö	Liite 1
Toimitusjohtaja	Liite 1

### Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

### Esittelijän perustelut

Yleistä



12.12.2019

Esityksen liitteenä on jaettu johtokunnan jäsenille HKL:n vuoden 2020 tulosbudjetti, joka sisältää HKL:n tavoitteet, tulos- ja rahoituslaskelmat sekä investointi- ja henkilöstösuunnitelman.

Tulosbudjetissa asetetut tavoitteet pohjautuvat vuonna 2016 johtokunnassa hyväksytyyn HKL:n tavoiteohjelman tavoitteisiin sekä valtuuston vuonna 2017 hyväksymään kaupungin strategiaan.

Tulosbudjetissa esitettävät HKL:n sitovat tavoitteet ovat samat kuin kaupunginvaltuuston hyväksymässä kaupungin talousarviossa.

#### Suoritemuutokset 2020

HKL:n liikennesuoritteissa ei tapahdu merkittäviä muutoksia. Metroliikenteessä varaudutaan jatkamaan Tapiolaan päättyvien junien liikenne Matinkylään asti ruuhka-aikana vuonna 2020. Raitioliikenteessä Hämeentien perusparannus aiheuttaa vielä muutoksia raitioliikenteessä.

#### Talousarvion sitovat tavoitteet 2020

##### Vastuullinen taloudenpito

- Tilikauden tulos on vähintään nolla (0)

##### Kestävän kasvun turvaaminen

- Liikennöinnin luotettavuus raitio- ja metroliikenteessä säilyy vähintään vuoden 2016 tasolla  
Raitioliikenne 99,84 % (toteuma 2016: 99,84 %)  
Metroliikenne 99,84 % (toteuma 2016: 99,84 %)

##### Uudistuvat palvelut

- Asiakastyytyväisyys (liikennöitsijäarvosana) paranee vuoden 2018 tasosta ja saavuttaa seuraavat tavoitetasot:  
Raitioliikenne 4,03 (toteuma 2018: 4,01)  
Metroliikenne 4,05 (toteuma 2018: 3,90)

#### Tulosbudjetin tulokorttitavoitteet

HKL:n tulokorttitavoitteet on asetettu neljästä näkökulmasta: henkilöstö, talous, asiakas ja kehittäminen. Tulokorttitavoitteet on esitetty esityksen liitteenä olevassa tulosbudjettikirjassa.

#### Käyttötalous 2020

HKL:n tulostavoite on 0. Samalla tulostavoite on kaupungin talousarviossa sitova tavoite.



HKL:n liikevaihto on 222,6 (2019: 208,8) milj. euroa vuonna 2020. Liikevaihto muodostuu seuraavista eristä:

- HSL:ltä laskutettavista liikennöintikorvauksista raitiliikenteestä 56,9 (2019: 52,8) milj. euroa, metroliikenteestä 43,0 (2019: 42,0) milj. euroa ja Suomenlinnan lauttaliikenteessä 5,0 (2019: 4,1) milj. euroa eli yhteensä 103,9 (2019: 99,7) milj. euroa.
- HSL:ltä laskutettavasta infrakorvauksesta 83,2 (2019: 82,3) milj. euroa. Infrakorvaus sisältää metro-, raitio-, juna-, bussi- ja lauttaliikenteen liikenteen infraomaisuuden pääomakuluja sekä ylläpito- ja hallintokuluja.
- Helsingin kaupungilta saatavasta tuesta 21,7 (2019: 13,7) milj. euroa. Tuella korvataan sellaiset infran kaltaiset menoerät, joita HKL ei voi laskuttaa HSL:ltä HSL:n perussopimuksen mukaan. Länsimetron pääomavastikekulut nostavat kaupungin tukea vuonna 2019.
- Muista myyntituotoista 13,7 (2019: 13,0) milj. euroa, joka sisältää pääosin laskutusta länsimetron huolto- ja kunnossapitotöistä LM Oy:ltä.

Valmistusta omaan käyttöön on 6,3 (2019: 5,7) milj. euroa, joka sisältää ratojen rakentamiseen ja kunnossapitoon liittyviä töitä, vanhojen raitiovaunujen peruskorjauksia sekä HKL:n hankepalveluiden ja Raide-Jokeri-hankkeen menot.

Liiketoiminnan muut tuotot, 21,0 (2019: 20,2) milj. euroa, koostuvat pääosin vuokra- ja mainostuloista.

Aineita ja tarvikkeita on budjetoitu 18,7 (2019: 18,9) milj. euroa. Suurin erä on sähkömaksut 10,7 (2019: 10,7) milj. euroa. Sähkömaksujen nousua johtuu länsimetron asemien ja länsimetron liikennöinnin sähkömenoista.

Ulkopuolisten palvelujen ostoihin on budjetoitu 44,5 (2019: 41,2) milj. euroa. Suurimmat yksittäiset menoerät ovat vartiointi 7,3 (2019: 8,0) milj. euroa, asiantuntijapalvelut 5,3 (2019: 4,6) milj. euroa, Suomenlinnan lauttaliikenteen korvaus 4,6 (2019: 4,6) milj. euroa, koneiden korjaukset 3,5 (2019: 2,2) milj. euroa, ratojen korjaukset ja huollot 2,7 (2019: 1,5) milj. euroa, rakennusten siivoukset 2,7 (2019: 2,4) milj. euroa ja muut ulkopuoliset palvelut 2,6 (2019: 2,8) milj. euroa, joka on pääosin kaupunkipyöräjärjestelmän maksuja.

Palkkojen ja palkkioiden arvioidaan olevan 55,5 (2019: 51,7) milj. euroa. Henkilösivukulut ovat yhteensä 14,8 (2019: 14,3) milj. euroa. HKL:n keskimääräinen henkilömäärä on 1 289 henkilöä vuonna 2020 eli 42 henkilöä vuotta 2019 enemmän. Henkilömäärän nousu johtuu



pääosin uusien raitio- ja metrokuljettajien palkkaamisesta. Palkoissa on mukana noin 1,0 %:n palkankorotusvaraus vuodesta 2019.

Vuoden 2020 poistot ovat 50,5 (2019: 45,7) milj. euroa. Poistotasoa nostaa erityisesti uusien raitiovaunujen ja metrovaunujen poistot ja uuden kulunvalvontajärjestelmän käyttö kantametrin puolella.

Liiketoiminnan muut kulut ovat 28,4 (2019: 24,2) milj. euroa. Liiketoiminnan muissa kuluissa suurin erä on vuokrat ja vastikkeet. HKL:n Länsimetro Oy:lle maksamat hoito- ja rahoitusvastikkeet nostavat vastikemenoja 5,3 milj. eurolla vuodesta 2019.

Lainojen korkokulut ovat 6,1 (2019: 5,5) milj. euroa vuonna 2020. HKL maksama tuottotavoite pääomalle A on 9 % eli 8,4 milj. euroa vuodessa. Lisäksi HKL palauttaa Helsingin kaupungille HSL:ltä laskutetut infraomaisuuden korkotuotot 19,2 (2019: 19,5) milj. euroa. Vastaavat korkotuotot ovat tulona HSL:ltä HKL:n liikevaihdossa.

HKL:n tulos ennen varauksien muutoksia on 3,7 (2019: 5,1) milj. euroa vuonna 2020.

#### Investointisuunnitelma 2020

HKL:n nettoinvestoinnit ovat 200,1 milj. euroa. Vuoden 2020 suurimmat investointikohteet ovat Raide-Jokerin ratainfra investoinnit 84,0 milj. euroa, Raide-Jokerin varikko 16,9 milj. euroa, Artic-raitiovaunujen maksetut 13,5 milj. euroa, Kalasataman raitiotieinfra 8,9 milj. euroa ja M100-metrojunien peruskorjaus 5,7 milj. euroa.

HKL on budjetoinut valtionapua 20,8 milj. euroa Raide-Jokeriin.

#### Rahoitus 2020

Uutta lainaa (kaupungin sisäistä) arvioidaan nostettavan 20,0 milj. euroa vuonna 2020. Talousarviossa lainamäärä oli myös 20,0 milj. euroa.

#### Esittelijä

toimitusjohtaja  
Ville Lehmuskoski

#### Lisätiedot

Ari Päivärinta, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 78433  
ari.paivarinta(a)hel.fi  
Ville Lehmuskoski, toimitusjohtaja, puhelin: 310 35091  
ville.lehmuskoski(a)hel.fi

#### Liitteet

1 HKL Tulosbudjetti 2020\_johtokunta\_12.12.2019





12.12.2019

Asia/2

---

## Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

## Otteet

### Ote

Taloussuunnittelupäällikkö  
Toimitusjohtaja

### Otteen liitteet

Liite 1  
Liite 1



12.12.2019

## § 210

### Kaukolämpöjohtojen siirtotyöt Raide-Jokeri-projektin Espoon kaupungin alueella

HEL 2019-012223 T 02 08 03 01

#### Päätös

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti oikeuttaa liikenneliikelaitoksen (HKL) tilaamaan suoraan hankintana kaukolämpöjohtojen siirtotöitä Raide-Jokeri-pikaraitiotiehankkeelle Fortum Power and Heat Oy:ltä yhteensä enintään 950.000,00 euron arvonlisäverottomaan kokonaishintaan arvioitujen siirtotarpeiden mukaisesti. Tehtävät siirtotyöt kohdistuvat Espoon kaupungin alueelle.

#### Esittelijä

yksikön johtaja  
Artturi Lähdetie

#### Lisätiedot

Tomi Kotala, projektipäällikkö, puhelin: 310 34769  
tomi.kotala(a)hel.fi  
Eeva Lindroos, hankinta-asiantuntija, puhelin: 310 34879  
eeva.lindroos(a)hel.fi

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhaku hankintapäätökseen, liikenneliikelaitoksen johtokunta

#### Otteet

**Ote**  
Hankinta  
Kirjanpito  
Sopimussihteeri  
Ostolaskut  
Yksikön johtaja  
Hankejohtaja  
Projektipäällikkö

#### Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

#### Esittelijän perustelut

Hankinnan kohteena on sähkökaapeleiden ja muuntamoiden siirtotyöt tulevan Raide-Jokerin raitiotielinjan alta. Siirtoja tilataan kustannusar-



12.12.2019

vioiden perusteella Raide-Jokeri-projektin toteutusvaiheen aikana (TAS-vaihe).

Tilattaviin töihin sisältyy myös Kehä 1:n parannustöitä (Espoon kaupunki ja Väylävirasto). Kehä 1 –hankkeen kaukolämpöjohtosiirtokustannukset ovat 401.810,34 euroa, josta Raide-Jokerin osuus on 40% ja Väyläviraston 60%. Väyläviraston osuus tämän kohteen kustannuksesta on 241.086,20 euroa, jonka HKL laskuttaa edelleen Väylävirastolta.

Hankinta tehdään yhdessä Helsingin ja Espoon kaupunkien (Raide-Jokeri-projekti) ja Väyläviraston kanssa siten, että Väyläviraston osuus hankinnasta on 241.086,20 euroa.

Siirrot tilataan Fortum Power and Heat Oy:ltä suoraan hankintana, koska Fortum Power and Heat Oy omistaa kaukolämpöjohdot Espoon kaupungin alueella eikä hankintaa voi toteuttaa mikään muu toimittaja.

Erityisalojen hankintalaki 1398/2016 43 §, mom 2: "teknisestä tai yksinoikeuden suojaamiseen liittyvästä syystä vain tietty toimittaja voi toteuttaa hankinnan"

Esittelijä

yksikön johtaja  
Artturi Lähdetie

Lisätiedot

Tomi Kotala, projektipäällikkö, puhelin: 310 34769  
tomi.kotala(a)hel.fi  
Eeva Lindroos, hankinta-asiantuntija, puhelin: 310 34879  
eeva.lindroos(a)hel.fi

**Muutoksenhaku**

Muutoksenhaku hankintapäätökseen, liikenneliikelaitoksen johtokunta

**Otteet**

**Ote**  
Hankinta  
Kirjanpito  
Sopimussihteeri  
Ostolaskut  
Yksikön johtaja  
Hankejohtaja  
Projektipäällikkö



## § 211

### M200-metrojunayksiköiden ohjaus- ja tietoliikennejärjestelmien hankinta

HEL 2019-012442 T 02 08 01 01

#### Päätös

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti oikeuttaa liikenneliikelaitoksen (HKL) tilaamaan suoraan Alstom Transport B.V.:ltä (Alstom) M200-metrojunayksiköiden ohjaus- ja tietoliikennejärjestelmät (Gateway- ja MMI -yksiköt) yhteensä enintään 1.086.208,00 euron arvonlisäverottomaan kokonaishintaan. Hankintahinta muodostuu Alstomin tarjousten (200137134 –V06, 19.11.2019 / 200137134 –V06, 19.11.2019) mukaisesti seuraavasti:

- 26 MMI-yksikköä 868.544,00 euroa
- 14 Gateway-yksikköä 217.664,00 euroa

Lisäksi johtokunta päätti oikeuttaa HKL:n tilaamaan tarvittaessa hankintaan liittyviä lisä- ja muutostöitä yhteensä enintään 60.000,00 eurolla (alv 0 %), joka vastaa noin viittä prosenttia (5 %) hankinnan kokonaisarvosta.

#### Esittelijä

yksikön johtaja  
Artturi Lähdetie

#### Lisätiedot

Tuomo Pietilä, projektipäällikkö, puhelin: 310 34776  
tuomo.pietila(a)hel.fi

#### Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, liikenneliikelaitoksen johtokunta

#### Otteet

**Ote**  
Hankinta  
Kalustopäällikkö  
Kirjanpitäjä  
Projektipäällikkö

#### Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

#### Esittelijän perustelut



MMI-yksikkö on laite, joka välittää metrojunan reaaliaikaisen toimintatilan kuljettajalle ja kunnossapitohenkilöstölle. Gateway-yksikkö on laite, joka hoitaa metrojunayksiköiden välistä tietoliikennettä yhdistäen metrojunayksiköiden sisäiset MVB-väylät.

M200-metrojunayksiköissä nykyisin käytössä olevat Gateway- ja MMI-yksiköt ovat vanhentuneita, eikä niitä ole enää saatavilla. HKL uusii alkuperäiset Gateway- ja MMI-yksiköt vastaavilla yksiköillä siten, että ne korvaavat nykyisin käytössä olevat yksiköt.

### Hankesuunnitelma

Kaupunginhallitus hyväksyi 4.12.2017 (43 §) M200-metrojunien peruskorjauksen hankesuunnitelman siten, että junayksiköitä peruskorjataan 12 ja että peruskorjauksen arvonlisäveroton kustannusarvio on 9,28 milj. euroa (tasossa 9/2017).

Edellä mainittuun hankesuunnitelmaan sisältyy M200-metrojunayksiköiden ohjaus- ja tietoliikennejärjestelmien uusiminen.

### Suorahankintaperuste

HKL allekirjoitti 9.12.1997 Deutsche Waggonbau AG (nyk. Bombardier Transportation GmbH) kanssa hankintasopimuksen perustuen tarjouskilpailuun M200-metrojunayksiköiden hankinnasta. Hankintasopimuksen mukaiseen toimitukseen on sisältynyt muun ohella metrojunayksiköiden ohjaus- ja tietoliikennejärjestelmät, joiden toimittaja oli Bombardier Transportation GmbH:n alihankkija Holec Machines & Apparaten BV (nyk. Alstom).

M200-metrojunayksiköiden toimituksen yhteydessä HKL ei saanut alan tavanomaisten käytäntöjen mukaisesti haltuunsa / omistukseensa ohjaus- ja tietoliikennejärjestelmien sisäistä lähdekoodia. HKL:llä ei täten ole kuvausta MMI- ja Gateway -yksiköiden rajapintojen yli tapahtuvasta tietoliikenteestä. HKL:llä on hallussaan ainoastaan rajalliset tiedot edellä mainittujen laitteiden yksityiskohtaisista toiminnoista.

M200-metrojunayksiköiden turvallinen ja luotettava käyttö varmistetaan tilaamalla ohjaus- ja tietoliikennejärjestelmät (Gateway- ja MMI -yksiköt) niiden alkuperäiseltä toimittajalta.

Laki vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1398/2016) 43 §:n 2 momentin 2 kohta:

teknisestä tai yksinoikeuden suojaamiseen liittyvästä syystä vain tietty toimittaja voi toteuttaa hankinnan; lisäedellytyksenä on, että järkeviä



12.12.2019

Asia/4

---

vaihtoehtoisia tai korvaavia ratkaisuja ei ole eikä kilpailun puuttuminen johdu hankinnan ehtojen keinotekoisesta kaventamisesta;

**Esittelijä**

yksikön johtaja  
Artturi Lähdetie

**Lisätiedot**

Tuomo Pietilä, projektipäällikkö, puhelin: 310 34776  
tuomo.pietila(a)hel.fi

**Muutoksenhaku**

Oikaisuvaatimusohje, liikenneliikelaitoksen johtokunta

**Otteet**

**Ote**

Hankinta  
Kalustopäällikkö  
Kirjanpitäjä  
Projektipäällikkö



## § 212

### Hankinta, raitiotien ja metron sähkökonsultointi vuosina 2020 - 2024, puitejärjestely

HEL 2019-012143 T 02 08 02 00

#### Päätös

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti oikeuttaa liikenneliikelaitoksen (HKL) tekemään puitesopimukset raitiotien ja metron sähkökonsultointista hankinta-asiakirjoissa tarkemmin ilmenevin ehdoin kokonaistaloudellisesti edullisimpien tarjouksien tehneiden toimittajien kanssa:

-Ramboll Finland Oy  
-Sweco Infra & Rail Oy  
-WSP Finland Oy  
-Zap Perspective Oy

Puitejärjestelyn sopimuskausi on 1.1.2020 – 31.12.2023 ja optiomahdollisuus kaksi (2) vuotta siten, että optio voidaan lunastaa erillisellä päätöksellä. Kokonaiskustannukset tehtävien puitesopimusten perusteella koko sopimuskaudella (varsinainen sopimuskausi + optio) ovat yhteensä enintään 1.500.000,00 euroa (alv 0 %).

Lisäksi Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti oikeuttaa HKL:n toimitusjohtajan päättämään option hyödyntämisestä.

#### Esittelijä

yksikön johtaja  
Artturi Lähdetie

#### Lisätiedot

Ari-Pekka Tarvainen, järjestelmäinsinööri, puhelin: 310 35513  
ari-pekka.tarvainen(a)hel.fi  
Eeva Lindroos, hankinta-asiantuntija, puhelin: 310 34879  
eeva.lindroos(a)hel.fi

#### Liitteet

1 Vertailutaulukko

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhaku hankintapäätökseen, liikenneliikelaitoksen johtokunta

#### Otteet

**Ote**  
Hankinta

**Otteen liitteet**  
Liite 1



12.12.2019

Sopimussihteeri	Liite 1
Kirjanpito	Liite 1
Yksikön johtaja	Liite 1
Järjestelmäinsinööri	Liite 1
Hankinta-asiantuntija	Liite 1
Hankinta-asiantuntija	Liite 1

## Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

## Esittelijän perustelut

Helsingin kaupungin liikenneliikelaitos järjesti puitejärjestelyinä tarjouskilpailun (48H19, 18.10.2019) raitiotien ja metron sähkökonsultaatiosta sopimuskaudella 4 + 2 vuotta.

Hankintamenettelynä käytettiin EU-menettelyn mukaista avointa menettelyä. Hankinnan arvioitu kokonaisarvo ylitti EU-kynnysarvon. Tarjouskilpailun avoimesta menettelystä ilmoitettiin julkisesti 18.10.2019 Internet-osoitteessa [www.hankintailmoitukset.fi](http://www.hankintailmoitukset.fi) ja Euroopan unionin virallisen lehden täydennysosassa sähköisessä muodossa TED-verkko-sivulla. Menettelyssä kenellä tahansa oli mahdollisuus osallistua tarjouskilpailuun kaikille saatavilla olevien tarjousasiakirjojen avulla. Tarjouspyyntöasiakirjojen määräaika oli 25.11.2019 klo 12:00.

Määräaikaan mennessä tarjouksen jätti viisi (5) alan yritystä.

Tarjousten käsittely toteutettiin kolmessa vaiheessa:

1. Tarjoajien soveltavuuden tarkistaminen
2. Tarjousten tarjouspyynnön mukaisuuden tarkistaminen
3. Tarjousten vertailu

Tarjoajan soveltavuuden tarkistamisen tarkoituksena oli selvittää tarjoajan edellytykset suoriutua raitiotien ja metron sähkökonsultaation tuottamisesta tarjouspyynnössä esitettyjen vaatimusten mukaisesti.

Tarjousten tarjouspyynnön mukaisuuden tarkistamisen tarkoituksena oli arvioida tarjouksia suhteessa niihin vaatimuksiin, joita ostettavalta palvelulta edellytettiin.

Pakolliset vaatimukset ja pyydetyt selvitykset esitettiin tarjouspyynnössä ja sen liitteissä.

Tarjousten vertailu tehtiin kaikkien tarjousten osalta, sillä ne täyttivät tarjoajille ja tarjouksille asetetut vaatimukset.





12.12.2019

Tarjousten ratkaisuperusteena oli kokonaistaloudellinen edullisuus.

Arviointiperusteena käytettiin seuraavia kriteereitä:

1. Hinta 60 %

-Tarjoushinnoista laskettiin kullekin tarjoajalle vertailuhinta. Vertailuhinnat on esitetty liitteenä olevassa tarjousten vertailutaulukossa.

-Edullisimman vertailuhinnan saanut yritys sai parhaat hintapisteen (60 pistettä). Muut saivat (halvin hinta / yrityksen hinta) x 60 pistettä.

2. Laatu 40 %

-Laadun vertailuperusteena käytettiin tarjoajien soveltuvuuden vähimmäisvaatimukset ylittävää osuutta.

-Laatutekijänä oli Tarjoajan nimeämän vastuullisen konsultin työkokemus ja erityisosaaminen. Laatuarviointi suoritettiin tarjouksen liitteeksi vaaditun selvityksen perusteella.

-Laatutekijät on esitetty liitteenä olevassa tarjousten vertailutaulukossa. Laatuskaalat on skaalattu siten, että parhaimmat laatuskaalat saanut yritys sai 40 laatuskaalapistettä, muut saivat (yrityksen pistemäärä/parhaan pistemäärä) x 40 pistettä.

Vertailuhinnat:

Vertailupisteet laskettiin hinta- ja laatuskaalojen yhteenlaskettuna summana. Puitesopimustoimittajiksi valittiin neljä (4) toimittajaa.

Näin tarjoajat on saatu seuraavaan paremmuusjärjestykseen:

1. Zap Perspective Oy	100p
2. WSP Finland Oy	92,500p
3. Sweco Infra & Rail Oy	89,537p
4. Ramboll Finland Oy	83,620p

Esittelijä

yksikön johtaja  
Artturi Lähdetie

Lisätiedot

Ari-Pekka Tarvainen, järjestelmäinsinööri, puhelin: 310 35513

ari-pekka.tarvainen(a)hel.fi

Eeva Lindroos, hankinta-asiantuntija, puhelin: 310 34879



12.12.2019

Asia/5

---

eeva.lindroos(a)hel.fi

## Liitteet

1 Vertailutaulukko

## Muutoksenhaku

Muutoksenhaku hankintapäätökseen, liikenneliikelaitoksen johtokunta

## Otteet

Ote	Otteen liitteet
Hankinta	Liite 1
Sopimussihteeri	Liite 1
Kirjanpito	Liite 1
Yksikön johtaja	Liite 1
Järjestelmäinsinööri	Liite 1
Hankinta-asiantuntija	Liite 1
Hankinta-asiantuntija	Liite 1



12.12.2019

## § 213

### M100-metrojunien peruskorjauksen hankesuunnitelman korottaminen

HEL 2019-012612 T 08 00 02

#### Päätös

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti esittää kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi M100-metrojunayksiköiden peruskorjauksen hankesuunnitelman korottamista niin, että hankkeen arvonlisäveroton enimmäishinta on yhteensä 31,22 milj. euroa (kustannustasossa marraskuu 2019).

#### Esittelijä

yksikön johtaja  
Artturi Lähdetie

#### Lisätiedot

Tuomo Pietilä, projektipäällikkö, puhelin: 310 34776  
tuomo.pietila(a)hel.fi

#### Liitteet

1 LIITE M100-junien peruskorjaus Hankesuunnitelma 2.12.2019

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

#### Otteet

##### Ote

Hankinta  
Projektipäällikkö  
Yksikön johtaja

##### Otteen liitteet

Liite 1  
Liite 1  
Liite 1

#### Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

#### Esittelijän perustelut

##### Hankeen tarkoitus

Hankkeessa peruskorjataan Helsingin kaupungin liikenneliikelaitoksen (HKL) käytössä olevat 39 M100-sarjan metrojunayksikköä (nk. sarjajuna). Metrojunayksiköt ovat kaksivaunuisia ja ne ovat toimitettu vuosina 1979-1984.



---

## Aikaisemmat päätökset

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 30.8.2017, 300 §, M100-metrojunien peruskorjauksen hankesuunnitelman niin, että 39 junayksikön peruskorjauksen arvonlisäveroton kustannusarvio on enintään 27,29 milj. euroa.

## Päivitetty hankesuunnitelma

Hankesuunnitelmaa on päivitetty peruskorjausten alkamisen jälkeen, ja nyt päätettävänä oleva korotus on tarkoituksenmukainen hankkeen jatkamiselle ja loppuun viemiselle.

Ensimmäisen junayksikön peruskorjauksen etenemisen myötä on tullut esille junien kunnosta johtuvia lukuisia pienempiä lisätyötarpeita, jotka toteuttamalla osaltaan varmistetaan hankkeen alkuperäisten tavoitteiden toteutuminen täysimääräisinä.

Selkeimmät yksittäiset kustannuksia kohottaneet tekijät mainittujen lisätöiden ohella hankkeessa ovat metrojunayksiköiden matkustajaovien kunnostuksessa tarvittavien materiaalien hinnan merkittävä nousu ja ohjaamon modernisoinnin toteuttaminen alun perin suunniteltua laajemmin.

Alkuperäisessä hankesuunnitelmassa ei ole tarkoituksenmukaisessa laajuudessa arvioitu hankkeen toteuttamisen aikana ilmenevien lisätöiden kustannuksien kattamista. Päivitetyssä hankesuunnitelmassa tuleviin lisätöihin varaudutaan 1,00 milj. euron hankevarauksella. Hankesuunnitelman korotuksen jälkeen hankkeen enimmäishinta on 3,93 milj. euroa (n. 14 %) korkeampi kuin alkuperäisen hankesuunnitelman enimmäishinta.

Päivitetyn hankesuunnitelman mukainen enimmäishinta on yhteensä enintään 31,22 milj. euroa seuraavassa esitetyn mukaisesti:

- M100-metrojunien peruskorjaus: 22,4 milj. euroa
- Tiedossa olevat tilattavaksi esitettävät lisätyöt: 0,34 milj. euroa
- Ilmanvaihdon tehostaminen: 0,68 milj. euroa
- Varaosat: 0,08 milj. euroa
- Erillistyöt: 0,12 milj. euroa
- Tehomoduulien peruskorjaus: 3,00 milj. euroa
- Tehomoduulien peruskorjauksen lisätyöt: 0,30 milj. euroa
- Matkustajaovien kunnostuksen materiaalit: 2,31 milj. euroa
- Ulkopuolisten konsulttien palkkiot: 0,37 milj. euroa
- Oman työn kustannukset: 0,62 milj. euroa
- Hankevaraus: 1,00 milj. euroa

Yhteensä 31,22 milj. euroa



Päivitetyh hankesuunnitelman mukaiset poistot 10 vuoden poistoajalla tasapoistoina ovat noin 3,10 milj. euroa vuodessa ja Helsingin kaupungin vakuutusrahastomaksut noin 0,20 milj. euroa vuodessa. HKL rahoittaa hankkeen lainarahoituksella. Todelliset korkokulut ovat yhteensä noin 5,38 milj. euroa (korkokanta 3 % ja laina-aika 10 vuotta).

Alkuperäisen hankesuunnitelman mukaisesti HKL laskuttaa metrovaunujen peruskorjauksen poistot, korot ja vakuutusrahastomaksun Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymältä (HSL) operointikustannusten yhteydessä. Osa HSL:ltä laskutettavista operointikustannuksista kiertyy vuosittain käytön mukaisesti kaupungin maksettavaksi HSL:n maksusuuden kautta.

#### Hankkeen arviointi

M100-metrojunayksiköiden peruskorjaushanke on hankesuunnitelman korotuksesta huolimatta taloudellisesti ja teknisesti perusteltua toteuttaa. Hankesuunnitelman korotuksella varmistetaan, että M100-metrojunayksiköiden peruskorjaus suoritetaan siinä laajuudessa, että alkuperäisen hankesuunnitelman tavoitteet matkustaja-, kuljettaja- ja kunnosapitonäkökulmasta saavutetaan.

Hankkeen toteuttaminen pidentää metrojunayksiköiden käyttöikää noin 10 vuodella. Metrojunayksiköiden peruskorjauksen vaihtoehtona olisi ollut uuden kaluston hankinta. Peruskorjaus antaa mahdollisuuden siirtää uusien metrojunien hankintaa 2020-luvun lopulle tai tarvittaessa myöhempään ajankohtaan, jolloin metron kapasiteetin huomattava kasvattaminen on välttämätöntä ja automatisointi todennäköisesti tarpeellista.

Investoinnin vuotuiset poistot ja korkokustannukset hankesuunnitelman korotuksen myötä ovat noin 94.000 euroa seuraavien lähtötietojen mukaisesti:

Investointi: 31.220.000 euroa

Investointi / junayksikkö (2 vaunua): 800.512,82 euroa

Jäännösarvo: 0 euroa

Investoinnin pitoaika: 10 vuotta

Korkokanta: 3 %

Vertailuna uuden nelivaunuisen metrojunayksikön vastaavan matkustajakapasiteetin eli kahden vaunun investoinnin vuotuiset poistot ja korkokustannukset olisivat noin 178.000 euroa seuraavien lähtötietojen mukaisesti:

Investointi (vastaava kuin M300-metrojuna): 7.000.000 euroa

Investointi / 2 vaunua: 3.500.000,00 euroa



12.12.2019

Jäännösarvo: 0 euroa  
Investoinnin pitoaika: 30 vuotta  
Korkokanta: 3 %

M100-metrojunien peruskorjauksen ja uusien metrojunien hankinnan elinkaarikustannusten vertailu edellyttäisi edellä mainitun lisäksi myös sekä käyttö- ja huoltokustannusten että uusien metrojunien tulevaisuuden peruskorjausten huomioon ottamista. Lähtökohtaisesti kalustotyypille on tarpeellista tehdä vähintään yksi peruskorjaus sen elinkaaren aikana. Arvioimatta näiden tekijöiden tarkempaa taloudellista vaikutusta voidaan kuitenkin kiistatta todeta, kokonaisarvio huomioon ottaen, että M100-metrojunien peruskorjaus on nykyisessä tilanteessa taloudellisesti, teknisesti ja strategisesti paras sekä tarkoituksenmukaisin vaihtoehto hankkeen kustannusarvion noususta huolimatta.

**Esittelijä**

yksikön johtaja  
Artturi Lähdetie

**Lisätiedot**

Tuomo Pietilä, projektipäällikkö, puhelin: 310 34776  
tuomo.pietila(a)hel.fi

**Liitteet**

1 LIITE M100-junien peruskorjaus Hankesuunnitelma 2.12.2019

**Muutoksenhaku**

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

**Otteet**

Ote	Otteen liitteet
Hankinta	Liite 1
Projektipäällikkö	Liite 1
Yksikön johtaja	Liite 1



## § 214

### Töölön raitiovaunuvarikon raiteiden uusimisen ja lattiarakenteiden kunnostamisen hankesuunnitelman korottaminen

HEL 2015-013526 T 08 00 08

#### Päätös

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti esittää kaupunginhallitukselle Töölön raitiovaunuvarikon raiteiden uusimisen ja lattiarakenteiden kunnostamisen hankesuunnitelman korottamista ja hyväksymistä niin, että hankkeen arvonlisäverottomat kustannukset ovat yhteensä enintään 7,07 milj. euroa.

#### Esittelijä

yksikön johtaja  
Artturi Lähdetie

#### Lisätiedot

Anna Martemaa, projektipäällikkö, puhelin: 310 35034  
anna.k.martemaa(a)hel.fi

#### Liitteet

1 LIITE Hankesuunnitelman korotus 28.11.2019

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

#### Otteet

Ote	Otteen liitteet
Hankinta	Liite 1
Projektipäällikkö	Liite 1
Yksikön johtaja	Liite 1

#### Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

#### Esittelijän perustelut

Töölön raitiovaunuvarikon raiteiden uusimisen ja lattiarakenteiden kunnostamisen hankesuunnitelman ylitys on aiheutunut hankkeen laajuuden sekä teknisen ja toiminnallisen laatutason huomattavasta noususta ja siten aiempi kustannusarvio hankkeen kokonaiskustannuksista on osoittautunut riittämättömäksi. Hankesuunnitelman enimmäishintaa on



12.12.2019

tarkoituksenmukaista korottaa, että käynnissä oleva hanke valmistuu li-  
säviivytyksittä kevään 2020 aikana.

#### Suhde muihin päätöksiin

HKL:n johtokunta hyväksyi 16.12.2015, 224 §, Töölön raitiovaunuvari-  
kon raiteiden uusimisen ja lattiarakenteiden kunnostamisen hanke-  
suunnitelman niin, että hankkeen kokonaishinta saisi olla enintään  
4,995 milj. euroa joulukuun 2015 hintatasossa.

#### Hankkeen lähtökohdat

Töölön raitiovaunuvarikko on rakennettu vuonna 1910 ja se sijaitsee  
Mannerheimintien ja Eino Leinon kadun kulmassa. Varikon hallien 1-3  
yhteenlaskettu rakennustilavuus on 58.900 m<sup>3</sup> ja bruttoala 7.030 brm<sup>2</sup>.  
Varikkorakennus on rakennustaiteellisesti ja kulttuurihistoriallisesti ar-  
vokas ja se on suojeltu vuonna 1989.

Varikon raiteiden uusimisen ja lattiarakenteiden kunnostamisen hanke  
sai alkunsa, kun kiskojen kunto oli todettu huonoksi ja kiskot olivat elin-  
kaarensa lopussa. Nykyisten kiskojen korvaaminen uusilla todettiin  
teknisesti ja taloudellisesti järkeväksi vaihtoehdoksi hallien kiskojen  
käyttökunnan palauttamiseen.

Varikon rakenteissa oli todettu kuntotutkimuksissa kriittisiä puutteita  
sekä pilareiden että lattian tukirakenteiden osalta. Lisäksi ratapihara-  
kennuksen, ns. Frenckellin sormen, luona raiteiden 17-18 alapuolisen  
kellaritilan kantavat rakenteet olivat erittäin huonokuntoiset ja tuettu vä-  
liaikaisesti. Tästä syystä raidetta 18 ei ole voinut hyödyntää kunnolla  
vaunujen säilytykseen tai huoltoon.

Aluksi suunniteltiin, että hallin kaikki kiskot ja lattiarakenteet olisi raken-  
nettu kokonaan uudelleen. Hankkeen toteuttaminen tässä laajuudessa  
osoittautui kuitenkin liian kalliiksi ja kustannusten hillitsemiseksi valittiin  
vaihtoehtoinen malli, jossa hankkeen rajaaminen täsmennettiin raiteita  
3 ja 4 koskevalla pilottiprojektilla. Pilottiprojektin tietojen ja kokemuk-  
sien perusteella tehdyn toteutus suunnitelman mukaiset kustannukset  
olivat huomattavasti alkuperäistä pienemmät.

Hanke sisältää varikon alkuperäisten kiskojen uusimisen ja kiskoja  
kannattelevien rakenteiden vahvistamisen hallien 1-3 sisäpuolisilta osin  
ja raidekohtaisia toimenpiteitä raiteilla 1-18 sekä rakennustöiden edel-  
lyttämät LVISA-tekniikan väistötyöt. Suunnittelussa on pyritty säästä-  
mään vanhoja betonilaattoja mahdollisimman paljon, jolloin näiden ra-  
kenteellista kuntoa ei paranneta.





Varikon toiminnot pyritään pitämään käytössä koko hankkeen ajan vaiheistamalla työt niin, että töitä tehdään kaksi raidetta kerrallaan.

## Hankkeen toteutus ja muutokset

Alkuperäisen hankesuunnitelman ylitys on tapahtunut hankkeen laajuuden sekä teknisen ja toiminnallisen laatutason huomattavasta noususta. Hankkeen toteutuksen aikana on havaittu tarpeita tarkentaa tai muuttaa suunnitelmia ja töitä, joiden toteutus lisätyönä on ollut kustannustehokkaampaa ja tarkoituksenmukaisempaa kuin töiden teettämisen erikseen toisella tekijällä tai jättäminen hankkeen yhteydessä tekemättä kokonaan.

Hankkeen kustannuksia on erityisesti nostanut seuraavat seikat:

### Lattialaattojen uusiminen

Useita lattian betonilaattoja todettiin merkittävästi huonokuntoisemmiksi kuin pilottiprojektin kohdalla hallissa 3. Lattian betonilaatat ovat hallien alkuperäisiä ja ovat olleet yli 100 vuotta käytössä. Hankkeen aikana paljastui, että laattojen raudoitus on syöpynyt ajan kuluessa mm. kiskojen puutteellisen maadoituksen vuoksi ja siten aiheuttanut suuren turvallisuusriskin laattojen kantokyvyn laskun myötä.

Näitä erittäin heikkokuntoisia raiteiden välisiä betonilaattoja halleissa 1 ja 2 piti uusia 6 kpl. Laattojen uusiminen toteutettiin lisä- ja muutostöinä, jolloin hinnaksi muodostui noin 150.000 € uusittua kohdetta kohti. Uusittujen alueiden kemikaalisuojausta on myös parannettu. Uusitut laatat täyttävät kaikki tarvittavat hallin vaatimustasot ja niiden käyttöikä on 50-100 vuotta tai mahdollisesti enemmänkin. Uusimattomille betonilaatoille on asetettu rajoituksia kuormitukselle ja niiden käyttöikä on enintään 15 vuotta tästä hetkestä.

Lisäksi kaikki hankkeessa uusitut kiskot on maadoitettu vastaavien vaurioiden estämiseksi tulevaisuudessa.

### Ratapiharakennuksen tukeminen

Varikkorakennuksen ulkopuolisen ratapiharakennuksen, eli ns. Frencellin sormen, kellaritiloissa paljastui erittäin huonokuntoisia rakenteita. Näiden rakenteiden kuntoa ei ollut pystytty havaitsemaan aiemmin, sillä rakennuksen kellaritilaan ei ollut pääsyä.

Kellaritilan huonokuntoiset rakenteet vahvistetaan hankkeen yhteydessä asianmukaisesti, jotta ratapiharakennuksen sokkelin hajoamisriski saadaan poistettua. Perustuksien tukeminen jatkaa rakennuksen käyttöikää vähintään 50 vuodella. Tämä vahvistaminen on ollut suunniteltua vaativampaa ja aiheuttaa siten enemmän kustannuksia kuin oli arvioitu.



12.12.2019

## LVISA-lisätöiden laajuus

Alkuperäisessä hankesuunnitelmassa oli pyritty rajaamaan tarvittavia LVISA-tekniikka-alan töitä pilottiprojektin avulla. Myös näiden osalta hankkeen toteuttamisen aikana on todettu lukuisia tarpeita suunniteltua laajempaan kohteiden uusimiseen. Hankkeen aikana päätettiin myös toteuttaa muutoksia joidenkin raiteiden varustelussa.

Hallien 1 ja 2 raiteista yhteensä neljä muutettiin pesuraiteiksi ja näiden läheisyyteen toteutettiin lisäksi uudet pesu- ja muuta huoltotoimintaa tukevat kattohyödykejärjestelmät. Tämä lisäsi tarvittavien LVI-töiden määrää.

Pääosin lähes kaikki lattiatason alapuolinen LVI-tekniikka on hankkeen aikana todettu välttämättömäksi uusia hankkeen yhteydessä osien kunnon vuoksi. Osa LVI-laitteista on myös pitänyt siirtää uuteen paikkaan toiminnallisuuden parantamisen ja varmistamisen tähden. Töiden toteuttaminen haastavissa työolosuhteissa on edelleen nostanut niiden tekemiseen vaadittua aikaa.

Sähkötekniikan osalta vastaavaa merkittävää kustannusnousua ei ole syntynyt.

## Hankkeen kustannuksien muodostuminen

Nyt tehtävän päätöksen myötä hankkeen kokonaiskustannukset sisältäen rakennusaikaiset lisä- ja muutostyöt sekä tarvittavat erillishankinnat ovat enintään 7,07 milj. euroa (alv 0 %) kustannustasossa marraskuu 2019.

Indeksikorjattu hankesuunnitelman enimmäishinta marraskuun 2019 hintatasossa (Haahtela-indeksi) on 5,91 milj. euroa. Hankkeen mahdollista kokonaiskustannusta korotetaan siten aiemmasta 1,16 milj. eurola, jotta edellä mainitut kustannusta kasvattaneet tekijät tulevat huomioituksi ja hanke vietyä loppuun. Hankkeen jo sidottujen kustannusten ratkaisemisen siirtäminen myöhemmäksi lisää hankkeen kustannuksia edelleen ja ei ole käytännöllistä tai tarkoituksenmukaista keskeyttää hankkeen toteutusta tässä vaiheessa.

Hankkeen toteuttaminen on jaettu kolmeen osaan halleittain ja jokaisesta osahankkeesta järjestetty oma tarjouskilpailunsa. Rakennusteknisten töiden osuus kustannusarviossa ylittyi indeksikorjattuun hankesuunnitelmaan verrattuna n. 0,5 milj. eurolla.

Hankesuunnitelman muiden kustannuslajien kustannukset ovat alittuneet alkuperäisestä arviosta lukuun ottamatta hankevarausta. Hankevaraus sisältää muiden hankkeen varausten lisäksi myös rakennusura-



12.12.2019

koiden lisä- ja muutostyöt ja näitä on syntynyt n. 1 milj. euroa arvioitua enemmän. Kaikkien kolmen osahankkeen yhteenlaskettu lisä- ja muutostöiden summa on tähän mennessä n. 1,4 milj. euroa. Em. lattian laattojen uusimiset vastaavat suurelta osin näistä.

Esittelijä

yksikön johtaja  
Artturi Lähdetie

Lisätiedot

Anna Martemaa, projektipäällikkö, puhelin: 310 35034  
anna.k.martemaa(a)hel.fi

Liitteet

1 LIITE Hankesuunnitelman korotus 28.11.2019

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote	Otteen liitteet
Hankinta	Liite 1
Projektipäällikkö	Liite 1
Yksikön johtaja	Liite 1

Päätöshistoria

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta (HKL) 16.12.2015 § 224

HEL 2015-013526 T 08 00 08

Päätös

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta (HKL) päätti hyväksyä Töölön raitiovaunuvarikon raiteiden uusimisen ja lattiarakenteiden kunnostamisen hankesuunnitelman siten, että hankkeen arvonlisäveroton enimmäiskustannus on 4.995.000,00 euroa, rakennuskustannusindeksi = 108,3 (2010=100), Helsingin hintatasossa 6/2015.

Tausta ja hankkeen kuvaus

Töölön raitiovaunuvarikko on rakennettu vuonna 1910 ja se sijaitsee Mannerheimintien ja Eino Leinon kadun kulmassa. Varikon hallien 1-3 yhteenlaskettu rakennustilavuus on 58.900 m<sup>3</sup> ja bruttoala 7.030 brm<sup>2</sup>. Varikkorakennus on rakennustaiteellisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokas ja se on suojeltu (sr-1) kaavassa 9550 vuodelta 1989. Kaavan



mukaan sitä ei saa purkaa, eikä siinä saa suorittaa sellaisia lisärakentamis- tai muutostöitä, jotka tarvelevät julkisivujen tai vesikaton rakennustaiteellista arvoa tai tyyliä.

Töölön varikolle on tällä hetkellä keskitetty raitiovaunukaluston tekniset ennakkohuollot, pyörien profilointi ja HE125 toiminta. Töölöstä liikennöidään päivittäin 25 vaunulla, joka on 26 % päivän kuormituspiikistä. Töölön varikon sijainti on erittäin hyvä esimerkiksi vikaantuneiden vaunujen vaihtoon sekä ruuhkien välisien töiden suorittamiseen. Varikon sijainti mahdollistaa kustannustehokkaan liikennöinnin länsipuolen liikenteeseen.

Töölön varikon toiminnan tarpeisiin ei ole suunnitteilla muutoksia Koskelan kehityshankkeesta huolimatta. Varikolla on mahdollisuus säilyttää noin 30 välisavaunua tai uutta MLNRV3 -vaunua, joka on 23 % vaunukannasta tämän hetkisen kalustosuunnitelman mukaan. Raitiovaunujen tilantarve nykyisellä toiminnalla ja tulevan vaunuhankinnan tuomalla vaunumäärän muutoksella ei tule vähenemään. Tilantarve tulee olemaan kriittinen jo vuonna 2017 ja Töölön varikko on huomioitu jatkosakin osana raitiovaunujen säilytykseen ja huoltoon liittyvää toimintaa.

Hallissa tehtyjen mittausten perusteella kiskojen kunnan on todettu olevan huono ja kiskot ovat elinkaarensa lopussa. Nykyisten kiskojen poistaminen ja uusien kiskojen asentaminen on ainoa teknisesti ja taloudellisesti järkevä vaihtoehto korjata hallin kiskot käyttökuntoon.

Varikon kantavat rakenteet ovat pääsääntöisesti alkuperäisessä kunnossa. Elinkaaren eri vaiheissa rakenteita on vahvistettu senhetkisten käyttötarpeiden mukaisesti. Kohteessa on tehty lattialaatan ja kiskopilareiden ja -palkkien betonirakenteiden kuntotutkimus, jonka mukaan kiskopilareissa ja -palkeissa sekä hallien kattoa kannattelevien pilareiden lattialaatan alapuolisilta osilta rakenteet ovat kunnoltaan ja lujuudeltaan kriittisessä kunnossa ja niitä on vahvistettava.

Hanke sisältää raitiovaunuvarikon alkuperäisten kiskojen uusimisen ja kiskoja kannattelevien rakenteiden vahvistamisen hallien 1-3 sisäpuolisilta osilta, käsittäen raidekohtaisia toimenpiteitä kaikilla raiteilla 1-18. Toimenpiteet on kuvattu lyhyesti liitteessä Hankesuunnitelman tekstiossa 30.11.2015.

Kiskojen uusimisen ja lattiarakenteiden kunnostamisen suunnittelun lähtökohtana on ollut, että varikon toiminnot pidetään käytössä koko rakentamisen ajan vaiheistamalla rakennustyöt useisiin vaiheisiin. Töiden vaiheistuksesta ja niiden aikataulusta sovitaan erikseen HSL:n ja varikon käyttäjän kanssa. Raiteiden uusiminen on oleellinen ja toteutettava ainakin kriittisin osin ennen Koskelassa alkavaa rakentamista.



Koskelan rakentamisen aikana työ on liikenteen hoitamisen kannalta täysin mahdollon toteuttaa missään mittakaavassa.

## Kustannukset

Koko hankkeen kustannusennuste ilman arvonlisäveroa on 4.995.000 euroa, rakennuskustannusindeksi=108,3 (2010=100), Helsingin hintatasossa 6/2015.

Kustannusennuste jakautuu seuraavasti (alv 0%):

Rakennuttajan kustannukset	490.000 €	9,8 %
Rakennustekniset työt	2.177.700 €	43,6 %
LVI-tekniset työt	480.000 €	9,6 %
Sähkötekniset työt	320.000 €	6,4 %
Erillishankinnat	250.000 €	5,0 %
<i>Muut kustannukset:</i>		-
Hankevaraukset	739.300 €	14,8 %
Toteutuneet kustannukset	538.000 €	10,8 %
<b>Yhteensä</b>	<b>4.995.000 €</b>	<b>100,0 %</b>

## Hankkeen aikataulu

Alustavan aikataulun mukaan:

- suunnitelmat valmiit marraskuussa 2015
- hankepääätös talvi 2016
- urakan hankinta kevät-kesä 2016
- rakentaminen alkaa 8/2016 ja valmistuu syksyllä 2018

## Rahoitussuunnitelma

Hankkeen selvitys-, tutkimus-, mittaus- ja suunnittelutyöhön sekä pilot-tihankkeeseen on käytetty 30.11.2015 mennessä noin 538.000 euroa.

Hankkeeseen on varauduttu HKL:n johtokunnan elokuussa 2015 hyväksymässä talousarvio- ja taloussuunnitelmassa 2016 - 2025 yhteensä 4,0 milj. eurolla.

Hankkeeseen tullaan varautumaan HKL:n vuoden 2016 tulosbudjettiesityksessä 1,0 milj. eurolla.

Hankkeeseen tullaan varautumaan HKL:n talousarvio- ja taloussuunnitelmaesityksessä 2017 - 2026 seuraavasti:

- 2017: 1,73 milj. euroa
- 2018: 1,73 milj. euroa

Hanke rahoitetaan lainarahoituksella.

## Vaikutukset käyttötalouteen ja henkilöstöön



12.12.2019

4,995 milj. euron (alv 0 %) infrainvestointi aiheuttaa 40 vuoden poistoajalla tasapoistoina 0,12 milj. euron vuotuisen lisäyksen poistokustannuksiin.

Vakuutusrahastomaksu on 0,1 % pääoma-arvosta eli koko investoinnin käyttöajalta 0,10 milj. euroa.

HSL:n perussopimuksen perusteella HKL voi laskuttaa 50 % investoinnin poistoista HSL:ltä. Loppuosa poistoista eli noin 0,06 milj. euroa/vuosi jää kaupungin maksettavaksi. Käytännössä kaupunki maksaa ko. summan infratukena HKL:lle.

HSL:n perussopimuksen perusteella HKL voi laskuttaa 50 % hankkeen laskennallisista korkomenoista (laskentakorko 5 %) HSL:ltä. HKL palauttaa tämän ns. infran korkotulon kaupungille. Infran korkotulo on yhteensä noin 2,50 milj. euroa.

Vastaavasti kaupunki maksaa infratukena HKL:lle investoinnin rahoittamisesta aiheutuvat todelliset korkokulut. Todelliset korkokulut ovat yhteensä noin 2,81 milj. euroa (korkokanta 4 % ja laina-aika 25 vuotta). Hankkeen toteutus ei edellytä lisähenkilöiden palkkaamista.

Esittelijä

yksikön johtaja  
Juha Saarikoski

Lisätiedot

Anna Martemaa, projekti-insinööri, puhelin: 310 35034  
anna.k.martemaa(a)hel.fi



## § 215

### Herttoniemen metroaseman kannen vesieristeen uusiminen, hankesuunnitelma

HEL 2019-012019 T 08 00 02

#### Päätös

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti hyväksyä Herttoniemen metroaseman kannen vesieristeen uusimisen hankesuunnitelman 26.11.2019 esityksen mukaan niin, että hankkeen kokonaishinta yhteensä sisältäen suunnittelun, rakennustyöt sekä hankintojen aikaiset lisä- ja muutostyöt on 3,6 milj. euroa (alv 0 %).

#### Esittelijä

yksikön johtaja  
Artturi Lähdetie

#### Lisätiedot

Leena Mätäsniemi, tiimipäällikkö, puhelin: 310 20459  
leena.matasniemi(a)hel.fi

#### Liitteet

1 LIITE Hankesuunnitelma vesieristys

#### Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, liikenneliikelaitoksen johtokunta

#### Otteet

Ote	Otteen liitteet
Hankinta	Liite 1
Tiimipäällikkö	Liite 1
Yksikön johtaja	Liite 1

#### Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

#### Esittelijän perustelut

Herttoniemen metroaseman kannen vesieristeen uusimisella nykyisen bussiterminaalin länsipuolella valmistaudutaan Herttoniemen metroaseman ympäristön laajempaan kehittämiseen ja mahdollistetaan tulevan kehittämishankkeen aikaisia väistötilaratkaisuja alueella. Kannen vesieristeen uusiminen estää vuodot metroradalle ja laiturialueelle.

#### Hankkeen strategiasidonnaisuus



12.12.2019

Helsingin kaupunkistrategiassa 2017-2021 (kaupunginvaltuusto 27.9.2017, 321 §) todetaan, että liikennejärjestelmän toimivuudesta huolehditaan liikenneinvestoinneilla ja että kestävien liikennemuotojen kulkumuoto-osuutta kasvatetaan. Päätösehdotus tukee näitä kaupunkistrategian tavoitteita kestäväen kasvun turvaamisesta ja on näin strategian mukainen.

#### Suhde muihin päätöksiin

Helsingin kaupungin liikenneliikelaitoksen (HKL) johtokunta päätti 22.8.2019, 137 §, järjestää yhdessä kaupunkiympäristön toimialan (KYMP) kanssa suunnittelu- ja toteutuskilpailun Herttoniemen metrokorttelista erityisalojen hankintalain mukaisena kilpailullisena neuvottelumenettelynä.

#### Hankkeen lähtökohdat ja tavoitteet

Herttoniemen metroasema on otettu käyttöön vuonna 1982 yhtenä Helsingin metrojärjestelmän alkuperäisistä asemista. Asemaa käyttää päivittäin noin 35 000 ihmistä.

HKL:n ja KYMP:n järjestämässä suunnittelu- ja toteutuskilpailussa etsitään Herttoniemen metroaseman peruskorjausta, uutta bussiterminaalialia ja lippuhallia koskevalle kokonaisvastuu-urakalle urakoitsija sekä metrokortteliin suunnitellun uudisrakentamisen toteuttaja. Suunnittelu- ja toteutuskilpailun tavoitteena on kaupunkikuvallisesti ja arkkitehtonisesti korkeatasoinen, toimiva, viihtyisä, turvallinen ja etenkin yleisessä käytössä olevilta tiloiltaan helppokäyttöinen sekä kovaa kulutusta kestävä hybridirakennus, jonka maantasokerroksen tärkein tila olisi metroaseman ja bussiterminaalialin lippuhalli noin 50 000:lle päivittäiselle käyttäjälle. Tulevaisuudessa bussiterminaalialin tulo- ja lähtölaitureineen sijoittuu keskeisen lippuhallin ympärille hybridirakennuksen alle. Rakennus muodostaisi Länsi-Herttoniemen puoleisen maamerkin voimakkaasti kehittyväle Herttoniemen keskustalle.

Herttoniemen metroasemalla ei ole toteutettu valmistumisen jälkeen merkittäviä perusparannustöitä ja siten myös aseman maanalaisen osan kannen vesieristeet ovat alkuperäisessä kunnossa. Vesieristeen uusiminen on siten ajankohtainen hanke, vaikka kohteeseen ei olisi tulossa mitään muita muutostöitä tai kehityshankkeita.

Jos hanketta ei toteuteta ennen metroaseman alueen kehityshanketta, siirtyy hankkeen toteuttamismahdollisuus vähintään 6 vuodella. Tällöin riski mahdollisista vuotovahingoista metroaseman rakenteille kasvaa merkittävästi.





12.12.2019

Em. Herttoniemen metrokorttelihankkeen myötä on vesieristeen uusiminen tarkoituksenmukaista toteuttaa ennen laajemman hankkeen toteuttamista, sillä ohjelmoimalla hankkeet näin mahdollistetaan laajemman hankkeen aikaisten tarpeellisten väistöratkaisujen, esim. bussiterminaalin osalta, toteuttaminen suunnittelussa laajuudessa ja joukko liikenteen toimivuus varmistuen.

#### Hankkeen toteuttaminen

Hankkeessa uusitaan metroaseman katon muodostavan kansirakenteiden vesieristys kiinteistöllä 091-043-0172-0001 sijaitsevan K-Hertta supermarketin ja aseman nykyisen bussiterminaalin välisellä alueella. Vesieriste uusitaan myös Hiihtomäentien kohdalta.

Hankkeen toteuttaminen vaatii nykyisten katu- ja aukiorakenteiden avaamista, jotta nykyinen kannen vesieristys voidaan purkaa pois ennen uusimista.

Vesieristeen uusiminen vaiheistetaan niin, että liikenne Itäväylän liittymäalueelle Hiihtomäentieltä ja nykyisen bussiterminaalin toiminta on mahdollista läpi hankkeen toteutuksen. Nämä hankkeen aikaiset tilapäisen liikennejärjestelyt suunnitellaan yhdessä KYMP:n ja kiinteistön kanssa.

Hankkeella ei ole työnaikaisia vaikutuksia metrolienteeseen. Vaikutukset muuhun alueen joukkoliikenteeseen huomioidaan em. liikennejärjestelyjen kautta. Mahdollisista joukkoliikenteen poikkeuksista tiedotetaan yhteistyössä Helsingin seudun liikenne – kuntayhtymän (HSL) kanssa yhdessä.

#### Hankkeen kustannusten muodostuminen

Herttoniemen metroaseman kannen vesieristeen uusimisen kustannukset ovat enintään 3,6 milj. euroa hankesuunnitelman mukaisesti.

Marraskuun 2019 loppuun mennessä hankkeelle on tullut suunnittelukustannuksia 0,15 milj. euroa.

Vuodelle 2020 hankkeen kustannuksiksi on arvioitu 1,8 milj. euroa ja vuodelle 2021 1,64 milj. euroa. Hankkeen kustannukset on HKL:n vuoden 2020 budjetin laatimisessa huomioitu osin, mutta budjettiin ”HN metroaseman rakennekorjaus” –hankkeelle merkitty laajuus ei enää täysin vastaa nyt päätettävänä olevaa hanketta. Vuodelle 2021 kustannukset otetaan huomioon HKL:n talousarvion laatimisessa tuolle vuodelle.

Rakennusurakan ja rakennuttamispalkkioiden kuluja on arvioitu HKL:lle kohdistuvan 3,5 milj. euroa vuosien 2019-2021 aikana.



12.12.2019

Näiden lisäksi hankkeelle tulee suunnittelun ja projektin johdon kustannuksia 0,1 milj. euroa.

#### Hankkeen vaikutukset käyttötalouteen

Hanke aiheuttaa 25 vuoden poistoajalla tasapoistoina 0,14 milj. euron vuotuisen lisäyksen HKL:n poistokustannuksiin.

HSL:n perussopimuksen perusteella 50 % investoinnin poistoista (0,07 milj. euroa/vuosi) ja 50 % laskennallisista korkomenoista (25 vuoden aikana yhteensä noin 1,17 milj. euroa, laskentakorko 5 %) voidaan laskea HSL:ltä. HKL palauttaa HSL:ltä laskuttamansa 50 % laskennallisen korkomenon ns. infran korkotulona kaupungille.

Loppuosa poistoista (noin 0,07 milj. euroa vuodessa) ja investoinnin rahoittamisesta aiheutuvat todelliset noin 1,57 milj. euron korkokulut laina-aikana (korkokanta 3 % ja laina-aika 25 vuotta) jäävät kaupungille liikenneliikelaitoksen tukena maksettavaksi.

Hankkeen vaikutus HKL:lle maksettavaan kaupungin tukeen on keskimäärin 0,09 milj. euroa vuodessa.

Lisäksi osa HSL:ltä laskutettavasta 50 % poisto-osuudesta ja 50 % laskennallisesta korosta kiertyy vuosittain käytön mukaisesti kaupungin maksettavaksi HSL:n maksuosuuden kautta; noin 50 % poisto-osuudesta ja laskennallisesta korosta katetaan lipputuloilla. Herttoniemen metroaseman kannen vesieristeen uusimisen kokonaisvaikutus Helsingin kaupungin käyttötalouteen arvioidaan olevan keskimäärin 0,14 milj. euroa vuodessa (HSL:n maksuosuus ja HKL:n saama kaupungin tuki yhteensä).

#### Hankesuunnitelmia koskeva toimivalta

Hallintosäännön 11 luvun 1 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan liikelaitoksen johtokunta päättää kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa tarveselvitykseen perustuvan hanke- tai muun suunnitelman hyväksymisestä. Kaupunginhallituksen 14.12.2015 (1208 §) hyväksymien hankesuunnitelmien hyväksymisrajojen mukaan HKL:n johtokunta päättää alle 5 milj. euron hankkeista.

#### Esittelijä

yksikön johtaja  
Artturi Lähdetie

#### Lisätiedot

Leena Mätäsniemi, tiimipäällikkö, puhelin: 310 20459  
leena.matasniemi(a)hel.fi

#### Liitteet



12.12.2019

Asia/8

---

1 LIITE Hankesuunnitelma vesieristys

## Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, liikenneliikelaitoksen johtokunta

## Otteet

### Ote

Hankinta  
Tiimipäällikkö  
Yksikön johtaja

### Otteen liitteet

Liite 1  
Liite 1  
Liite 1



## § 216

### M100- ja M200-metrojunien peruskorjauksen lisätöiden tilaaminen

HEL 2019-004411 T 02 08 02 00

#### Päätös

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti oikeuttaa liikenneliikelaitoksen (HKL) tilaamaan VR-Yhtymä Oy:ltä suorahankintana M100- ja M200-metrojunien peruskorjauksen lisätyöt 1 – 7 VR-Yhtymä Oy:n tarjouksien mukaisesti yhteensä enintään 366.486,90 euron arvonlisäverottomaan kokonaishintaan seuraavasti:

- Lisätyö 1: M100-metrojunien lämmitettäviin tuulilaseihin lisättävä silkkipainatus, 15.600,00 € (tarjous 007/2019, 17.6.2019)
- Lisätyö 2: M100- ja M200-metrojunien maalipinnan lakkaaminen, 121.491,18 € (tarjous TIV10036, 4.10.2019)
- Lisätyö 3: M100-metrojunien turvareunakumien kumiprofiilin ja kyt-kentäliuskan vaihtaminen, 100.928,10 € (tarjous TIV10038, 3.10.2019)
- Lisätyö 4 (hyvitys): M100-metrojunien telikäyttöyksiköiden poistoil-masäleikköjen muutoksen poisjättäminen, - 76.692,72 € (tarjous TIV10045, 4.10.2019)
- Lisätyö 5: M100-metrojunien ovikoneistotilojen eristyksen uusimi-nen, 157.308,84 € (tarjous TIV10043, 3.10.2019)
- Lisätyö 6: M100-metrojunien kuljettajan istuimien käsinojen muu-tos, 31.969,08 €
- Lisätyö 7: M100- ja M200-metrojunien kuljettajien mikrofonien vaih-to puhelimiin, 15.882,42 €

Lisäksi johtokunta päätti oikeuttaa HKL:n tilaamaan tarvittaessa M100- ja M200-metrojunien peruskorjaukseen liittyviä mahdollisia lisätöitä VR-Yhtymä Oy:ltä projektin aikana edellä mainittujen lisätöiden lisäksi yhteensä enintään 2.375.000,00 eurolla (alv 0 %). VR-Yhtymä Oy:n kanssa tehtyyn M100- ja M200-metrojunien peruskorjauksen hankinta-sopimukseen liittyvien lisätöiden arvo on siten yhteensä enintään 2.741.486,90 euroa, joka vastaa noin kymmentä prosenttia (10 %) hankinnan kokonaisarvosta.

VR-Yhtymä Oy:ltä tilattavan M100- ja M200-metrojunien peruskorjauk-sen arvonlisäveroton kokonaisarvo tämän päätöksen jälkeen on yh-teensä enintään 31.168.829,73 euroa.

Esittelijä

yksikön johtaja



12.12.2019

Artturi Lähdetie

Lisätiedot

Tuomo Pietilä, projektipäällikkö, puhelin: 310 34776  
tuomo.pietila(a)hel.fi

**Muutoksenhaku**

Oikaisuvaatimusohje, liikenneliikelaitoksen johtokunta

**Otteet**

**Ote**

Hankepäällikkö  
Hankinta  
Hankinta-asiantuntija  
Kirjanpito  
Projektipäällikkö  
Sopimussihteeri  
Yksikön johtaja

**Päätösehdotus**

Päätös on ehdotuksen mukainen.

**Esittelijän perustelut**

Projektin toteutusvaiheessa ensimmäisen M100-metrojunayksikön peruskorjauksen yhteydessä on ilmennyt tarve lisätöille, joita HKL:n ja VR-Yhtymä Oy:n välisessä hankintasopimuksessa ei ole huomioitu.

**Hankesuunnitelma**

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 30.8.2017, 300 §, M100 -metrojunien peruskorjauksen hankesuunnitelman niin, että 39 junayksikön peruskorjauksen arvonlisäveroton kustannusarvio on enintään 27,29 milj. euroa (kustannustasossa 3/2017).

Kaupunginhallitus hyväksyi 4.12.2017 M200-metrojunien peruskorjauksen hankesuunnitelman niin, että 12 junayksikön peruskorjauksen arvonlisäveroton kustannusarvio on enintään 9,28 milj. euroa (kustannustasossa 9/2017).

**Aikaisemmat päätökset**

HKL:n johtokunta oikeutti 18.4.2019, 65 §, HKL:n tilaamaan peruskorjauksen suunnittelun ja toteutuksen kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen antaneelta VR-Yhtymä Oy:ltä yhteensä enintään 28.427.342,83 euron (alv 0 %) kiinteään kokonaishintaan.



12.12.2019

Lisäksi johtokunta oikeutti HKL:n tilaamaan sopimuskauden aikana M100- ja M200-metrojunien peruskorjauksen lisätöitä yhteensä enintään 150.000,00 euron arvonlisäverottomaan kokonaishintaan ja päättämään M100- ja M200-metrojunien ilmanvaihdon tehostamista koskevan option tilaamisesta VR Yhtymä Oy:n tarjouksen mukaisesti 386.525,52 eurolla (alv 0 %).

HKL allekirjoitti em. hankintapäätöksen mukaisesti M100- ja M200-metrojunien peruskorjauksen hankintasopimuksen 23.5.2019 VR-Yhtymä Oy:n kanssa.

Hankintapäätöksen lisätyövaraus ei riitä kattamaan projektin toteutusvaiheessa ensimmäisen M100-metrojunayksikön peruskorjauksen yhteydessä ilmenneitä lisätyötarpeita, sillä nämä eivät olleet tiedossa hankintapäätöstä tehtäessä. Nyt tehtävän päätöksen jälkeen HKL on oikeutettu tilaamaan tällä päätöksellä mainittujen lisätöiden lisäksi mahdollisia muita lisätöitä yhteensä enintään 2.375.000,00 eurolla (alv 0 %). Kyseinen summa sisältää myös mahdollisen M100- ja M200-metrojunien ilmanvaihdon tehostamisen tilaamisen, joka oli tarjouspyynnössä määritelty optioksi.

M100- ja M200-metrojunien peruskorjauksesta on tehty erilliset hankepäätökset. HKL huomioi mahdollisia lisätilauksia tehdessä, etteivät hankepäätöskohtaiset enimmäishinnat eivät ylity.

#### Hankintasopimuksen muuttaminen sopimuskauden aikana

Laki vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1398/2016) 124 § 2. momentti kohta 2:

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, hankintasopimukseen ja puitejärjestelyyn voidaan tehdä muutos ilman uutta hankintamenettelyä, jos:

2) alkuperäisen sopimuskomppanin on tarpeen suorittaa lisätöitä tai palveluja taikka ylimääräisiä tavarantoimituksia, jotka eivät sisällyneet alkuperäiseen hankintasopimukseen, ja jos sopimuskomppanin vaihtaminen ei ole mahdollista taloudellisista tai teknisistä syistä ja aiheuttaisi merkittävää haittaa tai kustannusten merkittävää päällekkäisyyttä hankintayksikölle;

#### Esittelijä

yksikön johtaja  
Artturi Lähdetie

#### Lisätiedot

Tuomo Pietilä, projektipäällikkö, puhelin: 310 34776



12.12.2019

Asia/9

tuomo.pietila(a)hel.fi

## Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, liikenneliikelaitoksen johtokunta

## Otteet

### Ote

Hankepäällikkö  
Hankinta  
Hankinta-asiantuntija  
Kirjanpito  
Projektipäällikkö  
Sopimussihteeri  
Yksikön johtaja

## Päätöshistoria

Liikenneliikelaitoksen johtokunta 18.04.2019 § 65

HEL 2019-004411 T 02 08 02 00

### Päätös

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti hyväksyä HKL:n M100- ja M200-metrojunien peruskorjauksen tarjouskilpailun tarjousten vertailun esityksen mukaisesti ja oikeuttaa HKL:n tilaamaan peruskorjauksen suunnittelun ja toteutuksen kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen antaneelta VR-Yhtymä Oy:ltä yhteensä enintään 28.427.342,83 euron (alv 0 %) kiinteään kokonaishintaan.

Kokonaishinta muodostuu seuraavista arvonlisäverottomista hinnoista:

- M100-metrojunien peruskorjauksen perushinta 21.591.413,54 euroa
- M200-metrojunien peruskorjauksen perushinta 5.635.320,24 euroa
- M100- ja M200-metrojunien valaistuksen uusiminen LED-tekniikalla 1.047.109,05 euroa (optio)
- M100- ja M200-junien peruskorjauksen edellyttämä käyttö- ja/tai huoltohenkilöstön koulutus 3.500,00 euroa
- Erillistyöt 150.000,00 euroa (tilataan VR-Yhtymä Oy:n tarjouksen mukaisin tuntihinnoin projektin edellyttämässä laajuudessa)

Edellä esitetyn mukaisesti johtokunta siis päätti oikeuttaa HKL:n tilaamaan tarjouspyyntöön sisältyneen option M100- ja M200-metrojunien valaistuksen uusimisesta LED-tekniikalla VR-Yhtymä Oy:n tarjouksen



12.12.2019

mukaisesti hintaan 1.047.109,05 euroa (alv 0 %), mikä työhinta sisältyy jo edellä mainittuun kiinteään kokonaishintaan.

Lisäksi johtokunta päätti oikeuttaa HKL:n:

- tilaamaan sopimuskauden aikana peruskorjauksen lisätöitä yhteensä enintään 150.000,00 euron arvonlisäverottomaan kokonaishintaan, ja
- päättämään M100- ja M200-metrojunien ilmanvaihdon tehostamista koskevan option tilaamisesta VR Yhtymä Oy:n tarjouksen mukaisesti 386.525,52 eurolla (alv 0 %).

Esittelijä

yksikön johtaja  
Artturi Lähdetie

Lisätiedot

Tuomo Pietilä, projekti-insinööri, puhelin: 310 34776  
tuomo.pietila(a)hel.fi

Sami Kellokoski, hankinta-asiantuntija, puhelin: 310 23601  
sami.kellokoski(a)hel.fi





12.12.2019

## § 217

### Hankesuunnitelma, väliaikainen bussiterminaali, Herttoniemen metroasema

HEL 2019-012023 T 08 00 02

#### Päätös

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti hyväksyä Herttoniemen metroaseman väliaikaisen lippuhallin ja väliaikaisen bussiterminaalin hankesuunnitelmat 26.11.2019 esityksen mukaan niin, että hankkeiden kokonaishinta yhteensä sisältäen suunnittelun, rakennustyöt sekä hankintojen aikaiset lisä- ja muutostyöt on 3,15 milj. euroa (alv 0 %).

#### Esittelijä

yksikön johtaja  
Artturi Lähdetie

#### Lisätiedot

Leena Mätäsniemi, tiimipäällikkö, puhelin: 310 20459  
leena.matasniemi(a)hel.fi

#### Liitteet

- 1 LIITE Hankesuunnitelma matkustajaväistöterminaali
- 2 LIITE Hankesuunnitelma bussiväistöterminaali

#### Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, liikenneliikelaitoksen johtokunta

#### Otteet

Ote	Otteen liitteet
Hankinta	Liite 1 Liite 2
Kirjanpito	Liite 1 Liite 2
Tiimipäällikkö	Liite 1 Liite 2
Yksikön johtaja	Liite 1 Liite 2

#### Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

#### Esittelijän perustelut



Tilapäisellä lippuhallilla ja bussiterminaalilla mahdollistetaan Herttoniemen metroaseman toiminta alueen ja metroaseman tulevan kehityshankkeen aikana.

#### Hankkeiden strategiasidonnaisuus

Helsingin kaupunkistrategiassa 2017-2021 (kaupunginvaltuusto 27.9.2017, 321 §) todetaan, että liikennejärjestelmän toimivuudesta huolehditaan liikenneinvestoinneilla ja että kestävien liikennemuotojen kulkumuoto-osuutta kasvatetaan. Päätösehdotus tukee näitä kaupunkistrategian tavoitteita kestävästä kasvun turvaamisesta ja on näin strategian mukainen.

#### Suhde muihin päätöksiin

Helsingin kaupungin liikenneliikelaitoksen (HKL) johtokunta päätti 22.8.2019, 137 §, järjestää yhdessä kaupunkiympäristön toimialan (KYMP) kanssa suunnittelu- ja toteutuskilpailun Herttoniemen metrokorttelista erityisalojen hankintalain mukaisena kilpailullisena neuvottelumenettelyinä.

HKL:n johtokunta hyväksyi 12.12.2019 Herttoniemen metroaseman kannen vesieristeen uusimisen hankesuunnitelman.

#### Hankkeiden lähtökohdat ja tavoitteet

Herttoniemen metroasema on otettu käyttöön vuonna 1982 yhtenä Helsingin metrojärjestelmän alkuperäisistä asemista. Asemaa käyttää päivittäin noin 35 000 henkeä.

HKL:n ja KYMP:n järjestämässä suunnittelu- ja toteutuskilpailussa etsitään Herttoniemen metroaseman peruskorjausta, uutta bussiterminaalialueita ja lippuhallia koskevalle kokonaisvastuu-urakalle urakoitsija sekä metrokortteliin suunnitellun uudisrakentamisen toteuttaja. Suunnittelu- ja toteutuskilpailun tavoitteena on kaupunkikuvallisesti ja arkkitehtonisesti korkeatasoinen, toimiva, viihtyisä, turvallinen ja etenkin yleisessä käytössä olevilta tiloiltaan helppokäyttöinen sekä kovaa kulutusta kestävä hybridirakennus, jonka maantasokerroksen tärkein tila olisi metroaseman ja bussiterminaalialueen lippuhalli noin 50 000:lle päivittäiselle käyttäjälle. Bussiterminaalialue tulo- ja lähtölaitureineen sijoittuu keskeisen lippuhallin ympärille hybridirakennuksen alle. Rakennus muodostaisi Länsi-Herttoniemen puoleisen maamerkin voimakkaasti kehittyvälle Herttoniemen keskustalle.

Em. metrokorttelihanke on tarkoitus toteuttaa vuosien 2022-2026 aikana. Kehityshankkeen aikana metroaseman nykyinen lippuhallirakennus puretaan ja nykyinen bussiterminaalialue kuuluu kehityshankkeen työ-



maa-alueeseen. Herttoniemen metroasema pysyy toiminnassa kuitenkin koko metrokorttelihankkeen ajan ja siksi on tarkoituksenmukaista käynnistää tarvittavien väistöratkaisujen toteuttaminen jo ennen metrokorttelihankkeen toteutuksen kilpailumenettelyn ratkaisua.

Herttoniemen metroasemalla on tällä hetkellä kaksi sisäänkäyntiä, joista itäinen on lippuhallirakennus. Bussiterminaali on nykyisen lippuhallirakennuksen ympärillä ja yhteydessä. Väistöratkaisuksi on suunniteltu nykyisen läntisen sisäänkäynnin korvaamista tilapäisellä laajennetulla lippuhallirakennuksella ja bussiterminaalin siirtämistä tämän läheisyyteen.

Läntinen sisäänkäynti ei nykyisellään ole riittävä metrokorttelihankkeen aikaiselle suuremmalle käyttäjämäärälle, koska tämä sisäänkäynti tulee toimimaan metrokorttelihankkeen aikana metroaseman pääsisäänkäyntinä.

Bussien väistöterminaalien toteuttamatta jättäminen aiheuttaa merkittäviä ongelmia Herttoniemen kautta tapahtuvalle joukkoliikenteelle, sillä tällöin liityntäbussilinjojen pysäkkiratkaisut Herttoniemen metroasemalla muodostuisivat epäkäytännöllisiksi ja liityntäjoukkoliikenteen palvelutaso laskisi huomattavasti.

Nyt päätettävänä olevista hankkeista päätetään yhdellä päätöksellä, sillä hankkeiden toteuttaminen toisista irrallaan tai hankkeiden toteuttamisjärjestyksen muuttaminen ei ole käytännössä mahdollista. Kokonaisuuden jakaminen kahteen osaan hanketta koskevan päätöksenteon ulkopuolella on perusteltua kustannuselementtien käsittelyn tähden.

## Hankkeiden toteuttaminen

Herttoniemen nykyinen pienehkö läntinen sisäänkäynti kiinteistöllä 091-043-0172-0001 sijaitsevan K-Hertta supermarketin vieressä korvataan lippuhallihankkeessa paviljonkimaisella rakennuksella. Väliaikainen lippuhalli on käytössä valmistumisen jälkeen ainakin metrokorttelihankkeen keston (arviolta noin 5 vuotta) ajan ja päätös rakennuksen jatkosta tehdään metrokorttelihankkeen valmistuttua.

Väliaikainen lippuhalli toteutetaan seinien ja vesikaton osalta elementeillä niin, että elementtien uudelleenkäyttö toisessa kohteessa on mahdollista tai että rakennusta voidaan tarpeen vaatiessa laajentaa nyt toteutettavasta laajuudesta. Rakennuksen materiaalivalinnoissa pyritään varmistamaan, että käyttöikä tässä kohteessa voi olla yli 5 vuotta tarvittaessa.

Metroaseman sisäänkäynnin lisäksi lippuhalliin rakennetaan WC-tilat linja-autonkuljettajille ja metron järjestyksenvalvonnalle, asiakas-WC:t



sekä sijoituspaikat lippuautomaateille. Lippuhalliin sisältyy tilavaraus kahdelle liukuportaalle ja kahdelle hissille esteettömän kulun edellytysten parantamiseksi. Näiden tasonvaihtolaitteiden toteuttamisesta päätetään erikseen.

Lippuhallirakennuksen läheisyyteen Hiihtomäentien reunaan rakennetaan metrokorttelihankkeen ajaksi bussien väistöterminaaliksi 9 kpl viinopaikkoja busseille. Näiden ja muiden metrokorttelihankkeen vaatimien katujärjestelyjen tarkempi toteutus suunnitellaan yhteistyössä KYMP:n kanssa.

Metrokorttelihankkeen valmistuttua bussien väistöpaikat poistetaan ja katualue muutetaan ajantasaisen katusuunnitelman mukaiseksi. Tämä hanke ei sisällä katualueen näitä myöhempiä muutoksia, sillä nämä täsmentyvät metrokorttelihankkeen etenemisen myötä.

Hankkeilla ei ole työnaikaisia vaikutuksia metrolienteeseen.

#### Väliaikaisen lippuhallin rakentamisen kustannusten muodostuminen

Herttoniemen metroaseman väliaikaisen lippuhallin kustannukset ovat enintään 1,8 milj. euroa hankesuunnitelmien mukaisesti.

Väliaikaisen lippuhallin rakentamista koskevan hankkeen suunniteluun on marraskuun 2019 loppuun mennessä käytetty yhteensä noin 0,09 milj. euroa. Lippuhallihankkeen toteuttamisen kustannuksiksi vuonna 2020 on arvioitu noin 1,16 milj. euroa ja vuodelle 2021 noin 0,56 milj. euroa.

Hankkeen kustannukset on HKL:n vuoden 2020 budjetin laatimisessa huomioitu osin, mutta budjettiin ”HN metroaseman rakennekorjaus” – hankkeelle merkitty laajuus ei enää täysin vastaa nyt päätettävänä olevaa hanketta. Kustannukset ovat erityisesti tarkentuneet rakennuksen suunnittelun ja odotetun käyttöiän täsmennyttyä. Vuodelle 2021 sijoittuvat kustannukset otetaan huomioon HKL:n talousarvion laatimisessa kyseiselle vuodelle.

Lippuhallihankkeesta rakennusurakan kuluja on arvioitu HKL:lle kohdistuvan 1,63 milj. euroa vuosien 2020-2021 aikana. Näiden lisäksi hankkeelle tulee suunnittelun ja projektin johdon kustannuksia 0,17 milj. euroa.

#### Bussien väistöterminaalien rakentamisen kustannusten muodostuminen

Herttoniemen metroaseman bussien väistöterminaalien kustannukset ovat enintään 1,35 milj. euroa hankesuunnitelmien mukaisesti.



Väistöterminaalien rakentamista koskevan hankkeen suunniteluun on marraskuun 2019 loppuun mennessä käytetty yhteensä noin 0,08 milj. euroa. Hankkeen toteuttamisen kustannuksiksi vuonna 2020 on arvioitu noin 1,16 milj. euroa ja vuodelle 2021 noin 0,12 milj. euroa.

Hankkeen kustannukset on HKL:n vuoden 2020 budjetin laatimisessa huomioitu osin, mutta budjettiin ”HN metroaseman rakennekorjaus” – hankkeelle merkitty laajuus ei enää täysin vastaa nyt päätettävänä olevaa hanketta. Vuodelle 2021 sijoittuvat kustannukset otetaan huomioon HKL:n talousarvioiden laatimisessa.

Väistöterminaalihankkeesta rakennusurakan kuluja on arvioitu HKL:lle kohdistuvan 1,21 milj. euroa vuosien 2020-2021 aikana. Näiden lisäksi hankkeelle tulee suunnittelun ja projektin johdon kustannuksia 0,14 milj. euroa.

#### Hankkeiden vaikutukset käyttötalouteen

Hankkeiden kirjanpidollisena poistoaikana käytetään 5 vuotta, vaikka hankkeiden käyttöaika voi olla pidempi. Hankkeet aiheuttavat 5 vuoden poistoajalla tasapoistoina 0,6 milj. euron vuotuisen lisäyksen HKL:n poistokustannuksiin.

Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymän (HSL) perussopimuksen perusteella 50 % investoinnin poistoista (0,3 milj. euroa/vuosi) ja 50 % laskennallisista korkomenoista (5 vuoden aikana yhteensä noin 0,2 milj. euroa, laskentakorko 5 %) voidaan laskuttaa HSL:ltä. HKL palauttaa HSL:ltä laskuttamansa 50 % laskennallisen korkomenon ns. infran korkotulona kaupungille.

Loppuosa poistoista (noin 0,3 milj. euroa vuodessa) ja investoinnin rahoittamisesta aiheutuvat todelliset noin 0,3 milj. euron korkokulut laina-aikana (korkokanta 3 % ja laina-aika 5 vuotta) jäävät kaupungille liikenneliikelaituksen tukena maksettavaksi.

Hankkeiden vaikutus HKL:lle maksettavaan kaupungin tukeen on keskimäärin 0,3 milj. euroa vuodessa.

Lisäksi osa HSL:ltä laskutettavasta 50 % poisto-osuudesta ja 50 % laskennallisesta korosta kiertyy vuosittain käytön mukaisesti kaupungin maksettavaksi HSL:n maksuosuuden kautta; noin 50 % poisto-osuudesta ja laskennallisesta korosta katetaan lipputuloilla. Herttoniemen metroaseman väliaikaisen lippuhallin ja bussien väistöterminaalien rakentamisen kokonaisvaikutus Helsingin kaupungin käyttötalouteen arvioidaan olevan keskimäärin 0,5 milj. euroa vuodessa (HSL:n maksuosuus ja HKL:n saama kaupungin tuki yhteensä).



12.12.2019

## Hankesuunnitelmia koskeva toimivalta

Hallintosäännön 11 luvun 1 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan liikelaituksen johtokunta päättää kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa tarveselvitykseen perustuvan hanke- tai muun suunnitelman hyväksymisestä. Kaupunginhallituksen 14.12.2015, 1208 §, hyväksymien hankesuunnitelmien hyväksymisrajojen mukaan HKL:n johtokunta päättää alle 5 milj. euron hankkeista.

### Esittelijä

yksikön johtaja  
Artturi Lähdetie

### Lisätiedot

Leena Mätäsniemi, tiimipäällikkö, puhelin: 310 20459  
leena.matasniemi(a)hel.fi

## Liitteet

- 1 LIITE Hankesuunnitelma matkustajaväistöterminaali
- 2 LIITE Hankesuunnitelma bussiväistöterminaali

## Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, liikenneliikelaituksen johtokunta

## Otteet

Ote	Otteen liitteet
Hankinta	Liite 1 Liite 2
Kirjanpito	Liite 1 Liite 2
Tiimipäällikkö	Liite 1 Liite 2
Yksikön johtaja	Liite 1 Liite 2



**§ 218**  
**Ilmoitusasiat**

**Päätös**

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti merkitä asiat tiedoksi.

Esittelijä

yksikön johtaja  
Petri Lumijärvi

**Muutoksenhaku**

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

**Päätösehdotus**

Päätös on ehdotuksen mukainen.

**Esittelijän perustelut**

Kaupunginhallitus (Khs)

Khs 18.11.

Ei HKL:ää koskevia asioita.

[Linkki pöytäkirjaan](#)

Khs 25.11. § 811, asia/18

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota käsiteltäväkseen asioita, joissa seuraavat viranomaiset ovat tehneet päätöksen viikolla 47.

===

johtokunnat

===

- liikenneliikelaitos 21.11.2019

[Linkki pöytäkirjaan](#)

Esittelijä

yksikön johtaja  
Petri Lumijärvi

**Muutoksenhaku**

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano



12.12.2019

Asia/11

## § 219

### Hankinta, raitiotieradan kielisovitukset, liikenneliikelaitos

HEL 2019-012618 T 02 08 01 00

#### Päätös

Esittelijä peruutti ehdotuksensa ennen keskustelun alkamista, ja asia poistettiin esityslistalta.

Esittelijä

yksikön johtaja  
Petri Lumijärvi

Lisätiedot

Jari Lukkarinen, tekninen asiantuntija, puhelin: 310 70446  
jari.lukkarinen(a)hel.fi  
Jani Nummila, logistiikkasuunnittelija, puhelin: 310 34847  
jani.nummila(a)hel.fi

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano





12.12.2019

## MUUTOKSENHAKUOHJEET

### 1

#### MUUTOKSENHAKUKIELTO

##### **Pöytäkirjan 208, 209, 213, 214, 218 ja 219 §:t.**

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

### 2

#### MUUTOKSENHAKU HANKINTAPÄÄTÖKSEEN

##### **Pöytäkirjan 210 ja 212 §:t.**

Tähän päätökseen tyytymätön asianosainen voi hakea päätökseen muutosta vaatimalla hankintaoikaisua tai tekemällä valituksen markkinaoikeudelle taikka molemmat.

#### OHJEET HANKINTAOIKAISUVAATIMUKSEN TEKEMISEKSI

##### **Oikaisuvaatimusaika**

Asianosaisen on esitettävä vaatimus 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta ratkaisusta.

Muutoksenhaku markkinaoikeuteen ei estä vaatimasta hankintaoikaisua.

Mikäli päätös on lähetetty tiedoksi käyttäen ehdokkaan tai tarjoajan hankintayksikölle ilmoittamaa sähköistä yhteystietoa, katsotaan vastaanottajan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Mikäli päätös on lähetetty tiedoksi tavallisena kirjeenä, ehdokkaan tai tarjoajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämistä, jollei ehdokas tai tarjoaja näytä tiedoksianto tapahtuneen myöhemmin.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Helsingin kaupungin kirjaamoon viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.



12.12.2019

Jos määräjän viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

### Oikaisuvaatimusviranomaisen

Viranomaisen, jolta hankintaoikaisua vaaditaan, on Helsingin kaupungin liikenneliikelaitoksen johtokunta.

Oikaisuvaatimusviranomaisen asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Faksinumero: (09) 655 783

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13

Puhelinnumero: (09) 310 13700 (Yleishallinto)

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

### Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Hankintaoikaisuvaatimus pannaan vireille kirjallisesti ilmoittamalla

- hankintayksikön päätös tai muu ratkaisu, johon hankintaoikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä tai muuta ratkaisua halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella päätöstä tai muuta ratkaisua halutaan oikaistavaksi.

Sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on mainittava oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi. Jos oikaisua vaativan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos oikaisuvaatimuksen laatijana on joku muu henkilö, oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava myös tämän nimi sekä tarvittavat yhteystiedot.

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä asiakirjat, joihin oikaisua vaativa halua vedota vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

### Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.



12.12.2019

---

## VALITUSOSOITUS MARKKINAOIKEUDELLE

### Valitusaika

Valitus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Mikäli päätös on lähetetty tiedoksi käyttäen ehdokkaan tai tarjoajan hankintayksikölle ilmoittamaa sähköistä yhteystietoa, katsotaan vastaanottajan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Mikäli päätös on lähetetty tiedoksi tavallisena kirjeenä, ehdokkaan tai tarjoajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei ehdokas tai tarjoaja näytä tiedoksianto tapahtuneen myöhemmin.

Hankintaoikaisun vireilletulo ei vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosaisella on oikeus hakea muutosta valittamalla markkinaoikeudelle.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

### Valitusviranomainen

Valitus tehdään markkinaoikeudelle.

Markkinaoikeuden asiointiosoite on seuraava:

Postiosoite: Radanrakentajantie 5  
00520 HELSINKI  
Sähköpostiosoite: markkinaoikeus@oikeus.fi  
Faksinumero: 029 56 43314  
Käyntiosoite: Radanrakentajantie 5  
Puhelinnumero: 029 56 43300

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

### Valituksen muoto ja sisältö



12.12.2019

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valitus. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Valitukseen on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle

### **Ilmoitus valituksen tekemisestä hankintayksikölle**

Valittajan tai hänen edustajansa on ilmoitettava kirjallisesti hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeudelle.

Ilmoitus on tehtävä osoitteeseen:

Sähköpostiosoite: [helsinki.kirjaamo@hel.fi](mailto:helsinki.kirjaamo@hel.fi)

Postiosoite: PL 10  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Faksinumero: (09) 655 783

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13

Puhelinnumero: (09) 310 13700 (Yleishallinto)



12.12.2019

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

### **Odotusaika**

EU-kynnysarvot ylittävien hankintojen osalta hankintasopimus voidaan tehdä aikaisintaan 14 päivän kuluttua siitä, kun ehdokas tai tarjoaja on saanut tai hänen katsotaan saaneen päätöksen ja valitusosoituksen tiedoksi.

### **Oikeudenkäyntimaksu**

Markkinaoikeus perii asian käsittelystä maksua 2050 euroa, jos hankinnan arvo on alle 1 miljoona euroa; 4100 euroa, jos hankinnan arvo on vähintään 1 miljoona euroa ja alle 10 miljoonaa euroa; ja 6140 euroa, jos hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa.

### **Pöytäkirja**

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

## **3**

### **OHJEET OIKAISUVAATIMUKSEN TEKEMISEKSI**

#### **Pöytäkirjan 211, 215, 216 ja 217 §:t.**

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

#### **Oikaisuvaatimusoikeus**

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen.

#### **Oikaisuvaatimusaika**

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksaannista.

Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Helsingin kaupungin kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.



12.12.2019

Mikäli päätös on annettu tiedoksi postitse, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettamisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmen päivän kuluttua viestin lähettamisestä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

### Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Helsingin kaupungin liikenneliikelaitoksen johtokunta.

Oikaisuvaatimusviranomaisen asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Faksinumero: (09) 655 783

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13

Puhelinnumero: (09) 310 13700 (Yleishallinto)

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

### Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella päätöstä halutaan oikaistavaksi
- oikaisuvaatimuksen tekijä
- millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään vaatimuksen
- oikaisuvaatimuksen tekijän yhteystiedot



12.12.2019

---

## Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä.  
Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.



12.12.2019

---

## Liikenneliikelaitoksen johtokunta

Anu Suoranta  
puheenjohtaja

Rain Mutka  
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirja tarkastettu

Tuomo Luoma

Jessica Karhu

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa  
[www.hel.fi](http://www.hel.fi) 20.12.2019.